

Algoritme d'identificació i derivació per a pacients que han patit ANAFILAXI

Definició

L'anafilaxi és una reacció al·lèrgica greu de instauració ràpida i potencialment mortal. Es tracta d'una emergència mèdica que tots els professionals sanitaris haurien de conèixer i identificar.

Etiologia

Les **causes més freqüents de l'anafilaxi són els aliments, els fàrmacs i les picades d'himenòpters**. La freqüència de cadascun d'ells varia considerablement en funció de l'edat i l'àrea geogràfica: els aliments són la causa més important a l'infantesa, i els fàrmacs i aliments són la més freqüent en els adults. **A Espanya, en els adults els desencadenants més freqüents són: fruites, fruita seca, marisc, peix i anisakis**. Els fàrmacs més sovint implicats en reaccions anafilàctiques són els antiinflamatoris no esteroides, els antibiòtics β -lactàmics, altres agents antiinfecciosos no β -lactàmics i els mitjans de contrast radiològics.

Criteris clínics

L'anafilaxi és molt probable quan es compleix un dels 3 criteris següents (Guia GALAXIA¹):

A. Inici agut (minuts a hores) d'una síndrome que afecta la pell i/o mucoses (urticària generalitzada, pruíja, eritema, *flushing*, edema labial, d'úvula o llengua, etc.), **juntament amb almenys un dels següents**:

1. Compromís respiratori (ex. dispnea, sibilàncies, estridor, disminució del flux espiratori màxim, hipoxèmia).
2. Disminució de la pressió arterial o símptomes associats de disfunció orgànica (ex. hipotonia, síncope, incontinència)

B. Aparició ràpida (de minuts a algunes hores) de **dos o més dels següents símptomes després de l'exposició a un al·lèrgen potencial** per aquest pacient:

1. Afectació de pell i/o mucoses.
2. Compromís respiratori.
3. Disminució de la pressió arterial o símptomes associats de disfunció orgànica.
4. Símptomes gastrointestinals persistents (ex. dolor abdominal còlic, vòmits).

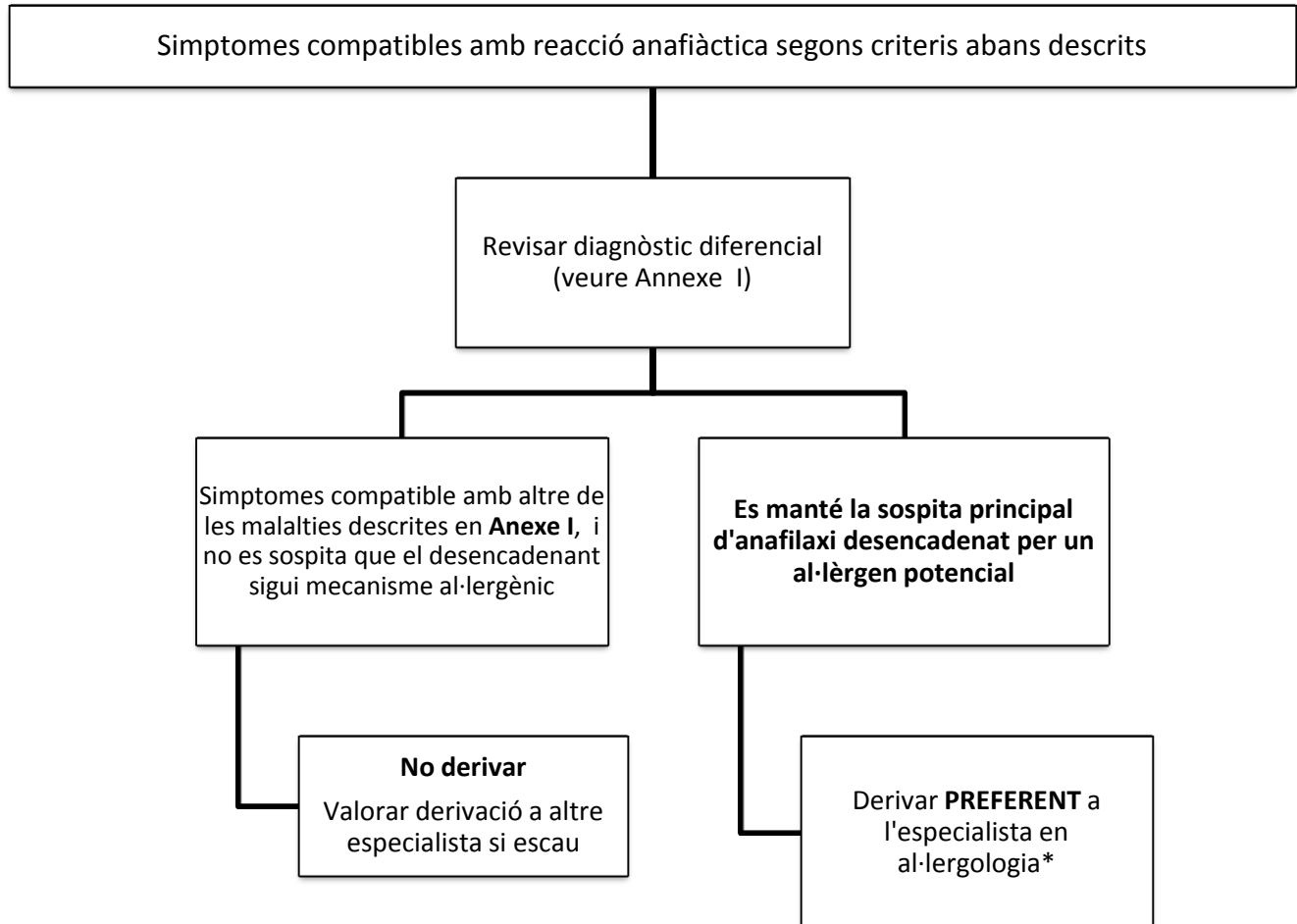
C. Disminució de la pressió arterial en minuts o algunes hores després de l'exposició a un al·lèrgen conegut per aquell pacient.

1. Lactants i nens: Pressió arterial baixa o descens superior al 30% de la pressió arterial.
2. Adults: Pressió arterial sistòlica inferior a 90 mm Hg o descens superior al 30% sobre la pressió arterial basal.

Basat en els criteris de derivació del document de Consens del Departament de Salut: Les guies, els protocol s d'abordatge de la patologia al·lèrgica i els criteris de derivació en l'atenció primària <http://salutweb.gencat.cat/ca/inici/>

1. Guía de actuación en anafilaxia: GALAXIA. Any 2016. Accés en línia a la pàgina web Sociedad Española de Alergología e Inmunología Clínica <https://www.seaic.org/profesionales/galaxia>

Algoritme de derivació a l'especialista en Al·lèrgologia

* En la derivació ha de constar la descripció de les possibles causes: fàrmacs, picades abella o vespa, aliments, exercici, etc. i sempre amb indicació **d'adrenalina autoinjectable (ploma)** des del nivell assistencial on s'hagi identificat l'anafilaxi (primària i/o urgències).

ANNEXE I: Diagnòstic diferencial de l'anafilaxi

- Urticària idiopàtica.
- Altres formes de xoc: sèptic, cardiogènic, hipovolèmic, hemorràgic.
- Síndromes que cursen amb eritema o *flushing*:
 - Carcinoide
 - Postmenopàusica
 - Induïts per alcohol
 - Carcinoma medul·lar de tiroides
 - Epilèpsia
 - VIPomes
 - Síndrome de l'home vermell
- Síndromes neurològics:
 - Accident vascular cerebral
 - Epilèpsia
- Distrès respiratori agut:
 - Asma
 - Embolisme pulmonar agut
 - Crisi de pànic
 - Globus histèric
 - Laringospasme
 - Disfunció de cordes vocals
 - Aspiració de cos estrany
- Malalties que simulen edema de la via respiratòria alta:
 - Refluxe gastroesofàgic
 - Reaccions distòniques per metoclopramida, proclorperazina o antihistamínics
- Miscel·lànies:
 - Reaccions vasovagals
 - Escombroidosi
 - Síndrome del restaurant xinès
 - Reacció amb sulfits
 - Malaltia del sèrum
 - Feocromocitoma
 - Síndrome d'hiperpermeabilitat capil·lar generalitzat

Basat en els criteris de derivació del document de Consens del Departament de Salut: Les guies, els protocols d'abordatge de la patologia al·lèrgica i els criteris de derivació en l'atenció primària <http://salutweb.gencat.cat/ca/inici/>

1. Guía de actuación en anafilaxia: GALAXIA. Any 2016. Accés en línia a la pàgina web Sociedad Española de Alergología e Inmunología Clínica <https://www.seaic.org/profesionales/galaxia>